

prianus Poenus fuit¹, qui dixit, in nullo gloriandum, quando nostrum nihil sit.

XIX. JUL. « Hic dicat aliquis, Quid ergo, tu negas illam innocentiam, in qua fuerat conditus, spontanei peccati admissione corruptam? Nam et si possibilitas revertendi ad bonum commissa iniquitate non pereat; tamen certum est meritum innocentiae, cum qua humanum procedit exordium, voluntatis vitio deperire. At ego ita id esse non abnuo: sed illud est, quod his illuminatum exemplis volo, quia cum talis sit conditio facta qualitatum, per quas boni et mali dicimur, ut sub jure agitent voluntatis; tamque hoc sit serio constitutum, ut nec innocentia, quae pro dignitate auctoris officium antevenit voluntatis et naturalis est; tamen nulla se potestate in animo repugnante custodiat, longe longeque amplius hoc in mali parte jus valeat, ut nullam in rationis exitium tyrannidem capessat culpa voluntate suscepta. Et si bona qualitas, cum qua factus est homo, immutabilis non fuit: (falso enim diceretur liber homo, si motus proprios variare non posset:) multo magis qualitas mala fieri non potuit, ut immutabilis et rationalis; ne illa ratio libertatis praëjudicium a mali parte sentiret, quod propter statum suum nec a boni portione pertulerat. »

ARG. Ecce tu quoque invenisti, et quamvis serius, tamen aliquando tibi venit in mentem, unde tua temeraria sententia destruat: dixisti quippe, « Naturale bonum, quod est innocentia, posse voluntatis vitio deperire: » ac per hoc tam magnum bonum, quod ita pertinet ad naturam, non corporis, sed ipsius animi, ut cum ipso bono Deus hominem fecerit, amissibile esse monstrasti: quod si ante tibi venisset in mentem, non putares prodigialiter et nimium deformiter dici, « Bene institutum est

¹ Cypr. lib. 3. ad Quitin, c. 4.

animal, in quo amissibilia fuerunt bona etiam naturalia: » amissibilia enim tu putasti esse, sed voluntaria, vel bona, vel mala; naturalia vero soles inamissibilia praëdicare. Tu enim et alibi dicis, « Quia naturalia ab initio substantiae usque ad terminum illius perseverant: » ad hoc ut liberum arbitrium, quod homini Deus, cum eum crearet, dedit, amitti non posse contendas; praecipue asserens naturalia bona voluntariis malis perire non posse. Et ideo dicitis, quod in perversum omnia conemur asserere, tanquam dicamus non posse amitti voluntaria mala, posse autem naturalia bona: quod nos quidem non dicimus; utraque enim dicimus amitti posse; sed mala quae invehuntur per voluntatem liberam, per divinam indulgentiam posse amitti, vel per humanam voluntatem, sed a Deo liberatam, et a Domino praeparatam. Verum tu qui dicis, amitti posse per voluntatem malam, sed voluntaria bona, non naturalia, ecce invenisti, atque ipse dixisti innocentiam, quod est naturale bonum, amitti posse per voluntarium malum. Et innocentia, si bene attendas, majus bonum est, quam liberum arbitrium: quia innocentia res bonorum est, liberum vero arbitrium et bonorum est, et malorum.

Utrum autem mala voluntate sic pereat innocentia, ut possit bona voluntate reparari, non contemptibilis quaestio est. Sicut enim si voluntate amputentur corporis membra, non restituuntur itidem voluntate; ita videndum est, an in re quidem dissimili, id est, in animo, tale aliquid de innocentiae perditione contingat, et voluntario motu perire possit, redire non possit. Nam et sacra virginitas, si per impudicam pereat voluntatem, ad pudicitiam rediri potest, ad virginitatem non potest. Sed adhuc respondetur, et integritatem virginitatis in corpore, non utique animi esse, sed corporis: cum vero de

innocentia disputatur, et¹ tamen considerandum est, utrum ad justitiam voluntate redeat qui peccaverit, non ad innocentiam; sicut illa ad pudicitiam, non ad virginitatem redit. Nam sicut injustitia justitiæ; ita innocentia velut ejus contrarium, non injustitia, sed reatus opponitur, qui hominis voluntate non tollitur, etsi ejus voluntate sit factus. Non enim verum videt, qui putat reatum sibi ipsi tollere poenitentem; quanquam et ipsam poenitentiam ejus det, quod Apostolus confirmat dicens, « Ne forte illis Deus det poenitentiam²; » sed reatum apertissime Deus tollit, homini dando indulgentiam; non sibi ipse homo, agendo poenitentiam. Debemus quippe illum recolere, qui locum poenitentia non invenit quamvis cum lacrymis quæsierit eam³. Ac per hoc et poenitentiam egit, et reus remansit, quia veniam non accepit: et illi qui dicent inter se, « Poenitentiam agentes, et per » angustiam spiritus gementes, Quid nobis profuit superbia⁴? » etc. rei utique in æternum, non accepta venia permanebunt: sicut etiam ille de quo Dominus ait, « Non remittetur ei, sed reus erit æterni peccati⁵. » Ecce inventa est innocentia magnum hominis bonum, atque ita naturale, ut cum illa sit conditus primus homo, et sicut vos dicitis, cum illa nascitur omnis homo, quæ tamen hominis voluntate perdi potest, non potest reddi: et reatus magnum malum innocentiaque contrarium, quod tamen potestas hominis, cum sit voluntarium, possit inferre, nec possit auferre. Vides-ne quemadmodum generalis tua regula illa frangatur, qua putabas naturale bonum, nos voluntate non perdere; quando inventum est quod non solum pereat, sed nec redeat voluntate, duntaxat humana? Deus autem potest hominem reatu

¹ Forte attendendum est, de re quæ animi est disputatur. — ² 2 Tim. 11, 28. — ³ Hebr. xii, 17. — ⁴ Sap. x, 3. — ⁵ Marc. 16, 29.

ablato ad innocentiam revocare. Cur ergo non credis libertatem bene agendi voluntate humana perire potuisse, nec redire posse, nisi divina voluntate; cum audias hominem dicentem, « Non quod volo facio bonum, sed » quod nolo malum hoc ago¹; » et post verba talia clamantem, « Quis me liberabit? » ac subjicientem, « Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum²? » « Sed falso, inquis, diceretur liber homo, si motus proprios variare non posset. » Nec te vides ipsi Deo tollere libertatem, et nobis, quando cum illo in regno ejus immortales vivere cœperimus, nec motus nostros, nunc in bonum, nunc in malum nobis erit possibile variare; et tamen tunc felicius liberi erimus, quando non poterimus servire peccato, sicut nec ipse Deus: sed nos ipsius gratia, ille vero sua natura.

XX. JUL. « Deinde quis parasitus ita militis gloriosi vires assentationibus extulit, ut Traducianus diaboli? Quod de ponderibus affectuum agnosci licet. Fecit si quidem Deus hominem, materiam ipsam limi venerabili dignatione contrectans, quæ in formam hominis auctoris sui manum subacta sequeretur. Steterat jam absolutum, cæterum pallens frigensque simulacrum, spiritum quoniteret et vigeret opperrens. Tunc augustissimo auctoris afflatu creatus et inspiratus animus, viscera impleta commovit: tunc omnes sensus in apparatus priorum munerum suscitati sunt. Dedit habitator ingressus visceribus colorem³, sanguini calorem, membris vigorem, cuti nitorem. Vide quod negotium in formando et animando homine pietas divina suscepit. Verum nec perfectum eum reliquit familiaritas Conditoris: transfertur ad amoeniorem locum, et quem clementer fecerat, muni-

¹ Rom. vii, 15. — ² Ibid. 24, 25. — ³ Forte visceribus colorem, sanguini colorem.

fice locupletat. Nec hoc tamen præstitisse contentus, illustrat eum impertitione colloquii: dat ei præceptum, ut libertatem suam intelligens videret sibi suppere per quod fieret amicitior Conditori: quod præceptum non in multa distenditur, ne quid oneris de multiplicata lege sentiret; sed interdictu unius pomuli, testimonium devotionis expetitur. Postea quoque ut haberet consortium, per quam pater fieret, denuo illius manus, qua conditus erat, nobilitatur tactu; divino quoque subinde colloquio fovetur atque honoratur. Hæc ergo a Deo præstita tam longa, tam multa, tam grandia, instituta, munera, præcepta, colloquia, nullam fecerunt homini boni necessitatem: at e regione diabolus non minus timide, quam callide, exigua cum muliere verba commiscuit; et tantum virium habuisse dicuntur, ut continuo in conditionem naturalium verterentur: imo ingenua cuncta subruerent, facerent perpetuam mali necessitatem, et Dominum ac possessorem imagini Dei diabolum imponerent. Quid ergo fortius, quid excellentius, quid magnificentius adversaria potestate, si tantum levi confabulatione fecit, quantum Deus nec operibus suis potuit, nec muneribus obtinere? Manifestum est itaque, in ejus vos parte consistere, cujus tam immodice potentiam prædicatis; nec in cultum Dei nostri ullum habere consortium, quem nos ut æquissimum, ita omnipotentissimum constitemur, qui potens est, et veritas in circuitu ejus¹, qui humiliat sicut vulneratum superbum, id est, diabolum et Manichæum, vosque ejus assecclas calumniantes naturam, ne vos sponte peccare fateamini. Ipse ergo Deus noster in virtute brachii sui disperdit inimicos suos, per quod nihil aut a vobis, aut a Manichæis afferri potuit, quod non veritatis ejus fulmine dissiliret. »

¹ Psal. LXXXVIII, 9.

AUG. Assentatores diaboli non sumus, nec ejus potestatem, quæ Dei subjecta est potestati, adulatorio, sicut nobis conviciamini, præconio laudis extollimus. Sed utinam vos non ejus milites essetis, sicut omnes hæretici: quorum ille dogmata in quos potuerit, per vestras linguas velut tela mortifera jaculatur. Dicit Apostolus: « Gratias » agentes Patri, idoneos facienti nos in partem sortis » Sanctorum in lumine, qui eruit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum Filii charitatis suæ¹: » et vos istas gratias pro parvulis nos agere prohibetis, asserentes eos non esse sub potestate diaboli; ut quid, nisi ut inde non eruantur, ne lucra diaboli minuantur? Dicit Jesus, qui secundum hoc nomen suum, salvum facit populum suum a peccatis eorum: « Nemo intrat in domum fortis, ut vasa ejus eripiat, nisi prius alligaverit » fortem²: » et vos in hoc populo Christi, quem salvum facit a peccatis eorum, parvulos non esse contenditis, quos ut propriis, ita nec originalibus vultis obstrictos esse peccatis; et cum fallaci vestro sermone minuitis vires ejus, quem dixit veritas fortem, errore vestro eum facitis ad obtinendos parvulos fortiorem. Dicit Jesus: « Venit » enim Filius hominis quærere, et salvum facere quod perierat³: » et vos ei respondetis: non opus est ut parvulos quæras, quia non perierant; atque ita cum ab eis Salvatoris inquisitionem repellitis, potestatem contra eos vulneratoris augetis. Dicit Jesus: « Non est necessarius » sanis medicus, sed male habentibus; non veni vocare » justos, sed peccatores⁴: » et vos ei dicitis: Non es ergo parvulis necessarius, quia nec voluntate sunt propria, nec humana origine peccatores. Cum ergo non salvos venire salvandos vetatis ad medicum, diabolica in eis exercet

¹ Coloss. 1, 12. — ² Matth. XI, 29. — ³ Luc. XIX, 10. — ⁴ Marc. XII, 17.

pestis potentius principatum. Quanto ergo est tolerabilius, ut tanquam parasiti et assentatores diabolum falsis laudibus mulceatis, quam sicut milites vel satellites eum dogmatum falsitatibus adjuvetis.

Copioso et ornato describis eloquio, quomodo Deus ex limo formaverit hominem, flando animaverit, paradiso locupletaverit, præcepto adminiculaverit, tantamque curam, ne in aliquo eum gravaret, habuerit, ut idem præceptum non in multa distenderet ne quid oneris homo, quem tanta benignitate condiderat, de multiplicata lege sentiret. Cur ergo nunc corpus corruptibile aggravat animam¹? Cur ergo grave jugum est super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum²? quandoquidem ipsum Adam nec lege multiplicata voluit aggravare. Nempe cernitis, quod si in paradiso nemo peccasset, ita fecunditas conjugum genere humano locum illum tantæ felicitatis impleret, ut nec animam corruptibile corpus gravaret, nec jugum grave natos homines premeret, nec labor et dolor miserandos parvulos erudiret. Unde ergo ista sunt, quæ utique non sunt de nescio qua mala, quam Manichæus fingit, aut credit, a nobis aliena, nobisque permixta, nisi de nostra vitiata primi hominis transgressione natura?

Sed miraris homo acutus ac prudens, et non existimas esse credendum, quod diaboli exigua verba cum muliere commixta tantum virium habuisse dicuntur, ut naturalia cancta bona perverterent: quasi hoc loquentis verba fecerint, non consensus audientis. Non enim, ut dicis, pauca verba serpentis in conditionem versa sunt naturalium: sed hominis voluntas perdidit bonum, quod reddi non posset hominis voluntate, sed Dei, quando reddendum et quibus reddendum, justissimus, potentis-

¹ Sap. ix, 15. — ² Eccli. xv, 1.

simus, et misericordissimus iudicabit: quemadmodum in corpore, sicut jam diximus, voluntate hominis potest ejus visus auferri; quod si fit, sequitur cæcitas, quam necessitas ferat, voluntas non auferat; et in animo potest hominis voluntas innocentiam ejus perdere, et non potest reddere. Illud potius intueri, quod mala cum quibus nascuntur homines; quæ congenerari hominibus in paradisi felicitate non possent, profecto nisi de paradiso existet natura vitiata, nunc eis congenerata non essent. Ista, quæ manifesta sunt, aspice. Non enim mortalium mala a die exitus de ventre matris filiorum Adam, in obscuro conjicimus; sed in luce clarissima cernimus. Hæc quia non sunt ex malæ alienæ commixtione naturæ; procul dubio ex depravatione nostræ sunt. Nec tibi videatur indignum, quod subjecta est diabolo imago Dei: hoc enim non fieret, nisi iudicio Dei nec removeretur ista damnatio, nisi gratia Dei. Qui enim naturæ excellentia, ut imago Dei esset, ad similitudinem Dei factus est, non est mirandum, quia naturæ depravatione, vanitati similis factus est, unde dies ejus velut umbra prætereunt. Tu dic, cur innumerabiles imagines Dei in parvula ætate nulla peccata facientes, non admittantur ad regnum Dei, si non renascantur¹. Habent enim aliquid unde mercantur jacere sub diabolo, propter quod non merentur regnare sub Deo; cujus si lumini cohæres, non tanta arrogantia verba tua fulmini comparares.

XXI. JUL. «Liquet igitur absolutissime, nullo Augustinum a præceptore suo differre, sed disputationibus ejus non minus Adæ, quam cæterorum naturam pessimam definiri. Denique ut adhuc aliquid cum eodem de his, quæ egimus, disseramus: apparet te etiam primi peccati non idem genus, quod aliarum putare culparum.

¹ Psal. cxi, 4.

Nam cum dicis flagitia temporum secutorum in naturam transire non posse, verbi gratia, ut de peculatore, de parricida, de incesto orti filii generantium peccatis nascantur obnoxii; nec ullum crimen esse, quod seminibus misceatur, præter illud unum; apertissime ostendis, illam inobedientiam non te ejusdem generis arbitrari, cujus etiam cæteræ sunt. Vide ergo, interrogatio nostra quantæ sit brevitatis et lucis. Si peccatum, quod Adam commisit, voluntate susceptum est, et potuit fieri naturale; cur non hæc quæ fiunt quotidie peccata, quæ voluntas criminosa committit, in deformitatem et præjudicia seminum congeruntur? Quod si ista non minus atrocia, quam plura, ingenerari nequeunt; qua lege, qua conditione, quo privilegio illud solum vindicatur ingenitum? Si unius generis peccata sunt, quæ novimus, quæ lex arguit, quæ æquitas punit, et illud primi hominis, quod voluntate commissum et æquitate punitum est; cur non aut ista ex illo intelligimus, aut illud ex istis? Aut si mutuo sibi testimonio esse non possunt, qua impudentia denegatur illa prævaricatio alterius conditionis fuisse, id est, non de voluntate, sed naturali tabe prolata?

» Postremo aude cum assertionem traducis definire quodcumque peccatum, non dico illud primum, sed interim vel de his quæ nunc fiunt, verbi gratia, sacrilegium, flagitium, vel malum quodpiam facinus; id est, hæc peccata quam definitionem habeant, explicato. Dices sine dubio: Voluntas est appetens quod justitia vetat, et unde liberum est abstinere. Quia si voluntas mala non esset, peccatum esse non posset. Ad hoc quam rationabiliter assurgamus intende. O hebetudinem! o impudentiam non ferendam! Definis non esse peccatum nisi voluntatem liberam, et a justitia prohibitam; cum mali naturalis

opinio præscribat esse peccatum, cum quo nascitur homo, non voluntarium. Non est ergo verum, culpam non esse, nisi quæ sponte committitur; quia est crimen, et maximum, quod non sponte, sed nascendo suscipitur. Remitte igitur definitionem peccati, quæ Catholicis amica ad vos nec hospitii jure deflectit, atque ea remissa, probate non esse illorum commilitonem, qui ipsam substantiam invidia pravitatis oppugnant. Et ut quod egimus colligatur: aut nullum docebitur voluntarium, si est aliquod naturale peccatum: aut nullum erit naturale, si omne peccatum voluntarium definitur: conficiturque ex his, ut aut neget nasci posse peccatum, et transeas in Catholicorum fidem; aut si perstiteris non aliquod, sed maximum crimen sine voluntate suscipi per naturam, reddas nomen tuum etiam Manichæo, cui totum præstas obsequium.»

AUG. Magnam te mihi putas invidiam comparare, cum dicis, nihil me a meo præceptore differre: at ego in laudem meam tua sumo convicia; nec quod cogitas, sed quod verbis sonas, revocans ad fidem meam, sicut me intelligere oportet, intelligo. Verum enim dicis, et nescis; sicut Caiaphas pontifex persecutor Christi¹, scelera cogitabat, et salubria nesciens verba dicebat. Gaudeo prorsus, in hac quæ inter nos vertitur quæstione, me nihil a meo præceptore differre; primo quia ipse Dominus docuit me, mortuos esse parvulos, nisi ipse eos vivificet, qui pro omnibus mortuus est: quod exponens Apostolus dicit: «Ergo omnes mortui sunt, et pro omnibus mortuus est².» Et tu contradicis, negans parvulos mortuos, ne vivificentur in Christo, cum fatearis mortuum etiam pro parvulis Christum. Hoc me docet etiam Joannes omnium præceptoris Apostolus, qui dicit, «Ideo venisse Filium Dei, ut

¹ Joan. xi, 51. — ² 2 Cor. v, 14, 15.

» solvat opera diaboli¹. : » quæ vos negatis in parvulis solvi, quasi propter illos non venerit, qui ideo venit ut solvat opera diaboli. Præceptores etiam meos negare non debeo, qui me ad hoc intelligendum suo litterario labore juverunt. Meus præceptor est Cyprianus, qui dicit, Infantem secundum Adam carnaliter natum, contagium mortis antiquæ prima nativitate traxisse, et hoc ipso ad remissionem peccatorum accipiendam facilius accedere, quod ei remittuntur non propria, sed aliena peccata. Meus est præceptor Ambrosius, cujus non solum libros legi², sed verba etiam loquentis audiavi, et per eum lavacrum regenerationis accepi. Longe sum quidem impar meritis ejus: sed confiteor et profiteor me in hac causa nihil ab hoc meo præceptore differre. Cui absit ut audeas præferre Pelagium præceptorem tuum: quem tamen ego contra te de Ambrosio teneo testem meum³. Pelagius enim dixit, quod ejus fidem et purissimum in Scripturis sensum ne inimicus quidem ausus est reprehendere. Quem sic tu audes reprehendere, ut quod ait discordiam carnis per prævaricationem primi hominis in nostram vertisse naturam⁴, et quidquid aliud de vitiata per Adam natura humana sensit et dixit, Manichæi affirmes esse commentum. Sane testimonium præceptoris tui in hoc tanto viro ex parte custodis, quod cum non audes aperte reprehendere: sed cum mihi nominatim conviciaris lingua maledica et fronte proterva, profecto et illum et alios, qui eadem senserunt atque dixerunt, Ecclesiæ catholicæ magnos clarosque doctores tanto nequius, quanto obliquius criminaris. Ego itaque adversus te et meam defendo et illorum fidem, quos palam times habere inimicos, et invidus pateris iudices.

¹ 1 Joan. III, 8. — ² Epist. 64. ad Fidum. — ³ Pelag. lib. 3. de Libero Arbitrio. — ⁴ Ambros. lib. 7. in Luc. 12.

Absit autem, ut apud tales iudices valeant aliquid argumentationes tuæ, in quibus peccato illi magno, hoc est, prævaricationi primi hominis, peccata consequentium temporum comparas, et putas si scelere primi hominis natura generis humani mutata est, etiam nunc parentum scelera naturam debuisse mutare filiorum. Hæc enim dicens non respicis peccatores illos, posteaquam peccatum illud grande fecerunt, et de paradiso esse dimissos, et a ligno vitæ tanta severitate prohibitos. Numquid scelerati temporum istorum in aliquas inferiores terras projiciuntur de hoc orbe terrarum, cum hic ipsa scelera quamlibet magna commiserint? Numquid a ligno vitæ, quod in hac miseria nullum est, prohibentur? Sed persistit generis humani locus et vita, in quibus et homines impiissimi vivunt: cum videamus illorum impiorum locum et vitam, sicut erat ante peccatum, post peccatum non potuisse consistere. Debuerunt autem, secundum opinionem vestram, parvuli nullo reatu obligati, mox ut nascuntur, tanquam innocentes imagines Dei perferri ab Angelis in paradysum Dei, et illic sine ullo labore et dolore nutrire, ut si quis eorum peccasset, ipse inde merito projiceretur, ne crescerent imitatione peccata. Nunc vero cum solus audierit qui in paradisi felicitate peccavit: « Spinas et tribulos terra pariet tibi, male- » dicta in omnibus operibus tuis, et in sudore vultus tui » edes panem tuum¹: » nullum hominem videmus a pœna laboris alienum; qui utique labor beatos habitatores paradisi non erat gravaturus. Et cum sola mulier ejus audierit: « In tristitia paries filios: » nullam parientium ab hoc supplicio scimus immunem. Numquid ergo ita estis absurdi, ut aut in paradiso existimetis homines istas ærumnas fuisse passuros si nemo peccasset, quas

¹ Gen. III, 18.

manifestissimum est, Deum non nisi prævaricatoribus illis tunc hominibus intuli-se; aut nunc eas negetis eorum posteros perpeti paradisi exules, et ubique terrarum tot et tantas misérias perferentes; aut dicturi estis, quanto magis quisque est peccator et impius, tanto magis ejus agros parere spinas et tribulos, et tanto magis eum sudare laboribus; et quanto est quæque mulier iniquior, tanto eam parientem dolores perpeti graviores? Sicut ergo poenæ humanarum miseriarum, quas communiter perferunt filii Adam a die exitus de ventre matris eorum, ideo sunt omnium, quia parentes communes sunt omnium, de quorum prævaricatione ista venerunt: ita ipsorum duorum prævaricatio tam magnum peccatum debet intelligi, ut posset omnium ex viro et muliere nascentium in deterius mutare naturam; et communi reatu tanquam hæreditarii debiti obligare chirographum.

Quisquis ergo dicit talem conditionem quorumlibet delictorum, quæ nunc committuntur, esse debuisse, qualis fuit conditio delicti illius, quod in illius vitæ tanta felicitate, et tanta non peccandi facilitate commissum est; etiam ipsas duas vitas debet æquare, eam scilicet quæ nunc agitur, et eam quæ in illis sanctis et beatis delictis agebatur. Quod si esse stolidissimum cernis; desine de peccatis præsentis sæculi velle præscribere, ne illud magnum peccatum habeat suam vim et suum meritum singulare. Quanquam et in hac vita omnipotens et justus ille qui dicit: « Reddam peccata patrum in filios¹, » parentum reatu etiam posteros irretiri satis evidenter ostendit, et quamvis mitiore nexu, tamen hæreditarios debitores fieri, nisi eos, sicut jam in superioribus hujus operis partibus disputavimus, a vinculo illius proverbii, quod dici solet: « Patres manducaverunt uvam acerbam, et

¹ Exod. xx, 5.

OPERIS IMPERFECTI CONTRA JULIANUM, LIB. VI. 497
 » dentes filiorum obstupuerunt¹, » non vestrum argumentum, sed Novum Testamentum, nec generationis natura, sed gratia regenerationis absolvat.

Definitio vero illa peccati, ubi intelligitur voluntas appetens quod justitia vetat, et unde liberum est abstinere, illius peccati definitio est, quod tantummodo peccatum est, non quod etiam poena peccati: quod nescio quoties tibi jam ad ista responsum est. Qui enim dicit: « Non » quod volo bonum facio, sed quod nolo malum hoc » ago²; » non illi ab hoc malo liberum est abstinere, et ideo invocat liberatorem, quia perdidit libertatem.

XXII. JUL. « Tempus admonet ut ad alia transeamus: sed in eodem loco restare aliquid indignatione compellor. Tu-ne audeas dicere Adam voluntate peccasse? Unde tibi venit hoc somnium? Quia, iniquum, inquis, erat, ut imputaret in peccatum Deus, nisi a quo abstinere liberum nosset. Quid ergo? hanc justitiam ille princeps tenebrarum quem colitis, ad momentum ei crediderat, et eam propediem reposcens hunc Deum omni æquitate destituit, ut qui intellexerat a primordio non esse imputandum in peccatum, nisi unde liberum fuerat abstinere, per omne reliquum tempus a cunctis nascentibus noverit abstinere liberum non fuisse? Postremo unde tu nosti, illud tantummodo justum fuisse, ut in Adam nisi voluntarium crimen non possit ulcisci; si injustum esse non nosti, imputari cuiquam in crimen, quod fatearis sine voluntate susceptum? Aut ergo opinionem traducis justam putabis, ut Dei possit convenire sententiæ, cum imputat peccatum parvulo, quod sit nulla ejus voluntate commissum; et cogere illud quoque justum et Dei conveniens iudicis profiteri, ut Adæ imputaverit in peccatum, quod noverat ab eo non voluntate, sed substantiæ

¹ Jerem. xxxi, 29. — ² Rom. vii, 15.

suæ deformitate prolatum : perque hoc ipsum nulla erit tradux, nec depravata operantis arbitrio, sed male instituta ab exordio natura reprehendetur, confiteberisque te esse Manichæum. Aut si respiscens injustum esse dixeris, ut Adam teneretur reus pro naturæ suæ culpis; irrefutabiliter consequitur, scelestissimum esse, si Abel, Enoch, Noë, et omne hominum genus obnoxium crimini originali censeatur. Quod facinus iudicii si admoveas Deo tuo, solus pro omnibus remanebit reus; apparebitque, quod semper, non ipsum esse, quem Catholici æquissimum in Trinitate veneramus. Quod si a Dei accusatione destiteris, Manichææ traducis, qua hactenus confossus es, vel redivivus dogma damnabis.

AUG. Hinc est quod vehementer, erratis, hinc estis hæretici, hinc adversus catholicam fidem, quæ evitans hæreticos, eloquia divina sectatur, eisque munitur, novitias machinas humanis et vanis argumentationibus componere audetis; quoniam nescitis, et quod intelligere non potestis, credere recusatis, quid valeant in seriem generationis seminum nexus, et in creaturis quas Deus alias ex aliis secundum genus suum nasci voluit, quanta sint et quam sint ineffabilia, quamque etiam nullo penetrentur sensu, nulla cogitatione comprehendantur naturalia jura propaginis; unde iste sit insitus humano generi affectus, ut omnes, quantum ad ipsos attinet, certos filios velint habere: cui rei proficit in foeminis castis foederis fides conjugalis; propter quod philosophus Plato jure displicuit, quia censuit permixte utendum foeminis, in ea civitate, quam disputando velut optimam format, etiam ipse quid volens, nisi ut omnibus minoribus majores eam redderent charitatem, quam videbat filiis ipsam debere naturam, cum quisque cogitaret esse posse filium suum, cujus eam videret ætatem, ut ex quacumque foemina ignotaqua in-

differenter usus esset, suo natu semine non immerito crederetur. Quid illam vocem nonne de visceribus cunctorum patrum Cicero emisit ad filium, ad quem scribens ait: Solus es omnium, a quo me in omnibus vinci velim? Nonne ipsa quæ occultissima esse diximus, et tamen plus quam credibile est valere cognoscimus, naturalia propaginis jura fecerunt, ut duo gemini non solum nondum gignentes, verumetiam nondum nascentes, adhuc in utero matris, duo populi dicerentur¹? Eadem propaginis naturalia jura fecerunt, ut Israël dicatur servisse in Ægypto², Israël profectus esse ex Ægypto³, Israël in terram promissionis intrasse, Israël adeptus bona vel expertus mala, quæ illi populo Deus vel præstitit vel inflixit. De quo etiam scriptum est, « Veniet ex Sion qui eripiat et avertat » impietatem a Jacob, et hoc illis a me testamentum, cum » abstulero peccata eorum⁴. » Cum ille homo, qui hæc duo nomina propria primus et solus accepit, longe ante defunctus, bona vel mala ista non viderit.

Hæc propaginis naturalia jura fecerunt, ut idem populus decimaretur in Abraham, non ob aliud, nisi quia in lumbis ejus erat quando decimatus est ipse propria voluntate⁵, ille autem populus non propria voluntate, sed naturali propaginis jure. Quomodo autem idem populus fuerit in lumbis Abrahæ, non solum ex illo usque ad tempus quod scriptum est in Epistola ad Hebræos, verumetiam ex ipso usque ad hoc tempus, et ab hoc usque in finem sæculi, quo usque filii Israël alii ex aliis generantur; quomodo ergo esse potuerit in lumbis unius hominis tam innumerabilis hominum multitudo, quis eloquendo explicet, quis saltem inveniat cogitando? Neque enim semina ipsa, quorum est quantitas corporalis, licet singula

¹ Gen. xxv, 23. — ² Deut. xxiv, 22. — ³ Exod. xiv, 30. — ⁴ Isaï. lxx 20. — ⁵ Hebr. vii, 9.